

ONDERZOEK:
Lint, Kasteelplein

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen)
BIJLAGE 2	Boorrapporten extern (DOV, ...)
BIJLAGE 3	Geplande toestand van het onderzoeksgebied: plannen, sneden, ruimtelijke visie, ...

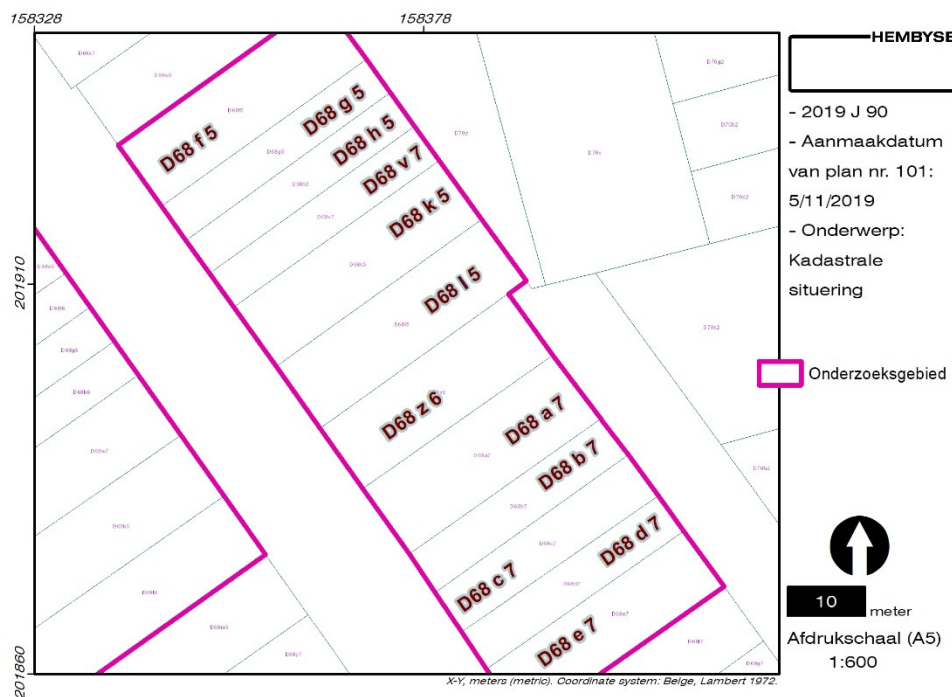
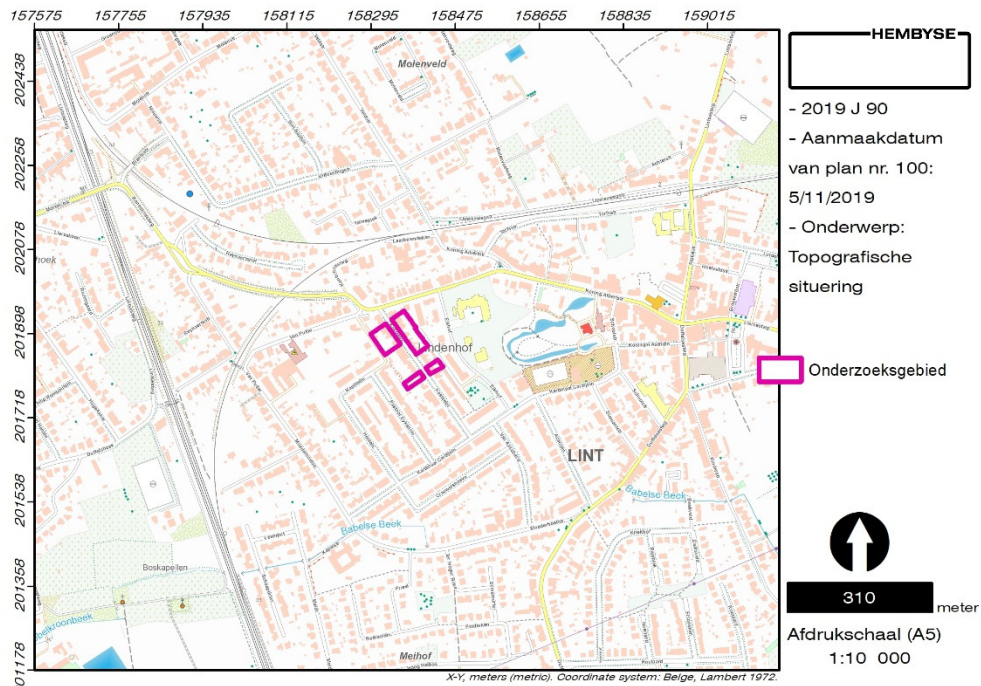
ONDERZOEK:
Lint, Kasteelplein

ONDERDEEL	1
Administratieve fiche/Privacyfiche	
©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE	
1	Situering van het onderzoek 2
2	Projectcodes 5
3	Betrokken actoren..... 5
4	Bewaring van de data 6
Figuur 1.	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de topografische kaart en de kadasterkaart. 4
Figuur 2.	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de erkende Onroerenderfgoeddepots en de IOED's..... 7

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Lint	
Deelgemeente	nvt	
Straat en straatnummer	Kasteelplein	
Kadastrale situering	Afdeling	LINT
	Sectie	D
	Percelen	68E6; 68F6; 68G6; 68H6; 68W7; 68K6; 68L6; 68F5; 68G5; 68H5; 68V7; 68K5; 68L5; 68Z6; 68A7; 68B7; 68C7; 68D7; 68E7
Lambert 72-coördinaten	N	X: 158364,594m x Y: 201946,962m
	Z	X: 158373,481m x Y: 201779,166m
Oppervlakte	6232,273 m ²	0,62 ha
Oppervlakte bodemingreep	6232,273 m ²	0,62 ha
Datum van toekenning van de opdracht	9 september 2019	
Wettelijk kader	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.	
	Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0	
Duur van het onderzoek	10 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de topografische kaart en de kadasterkaart.

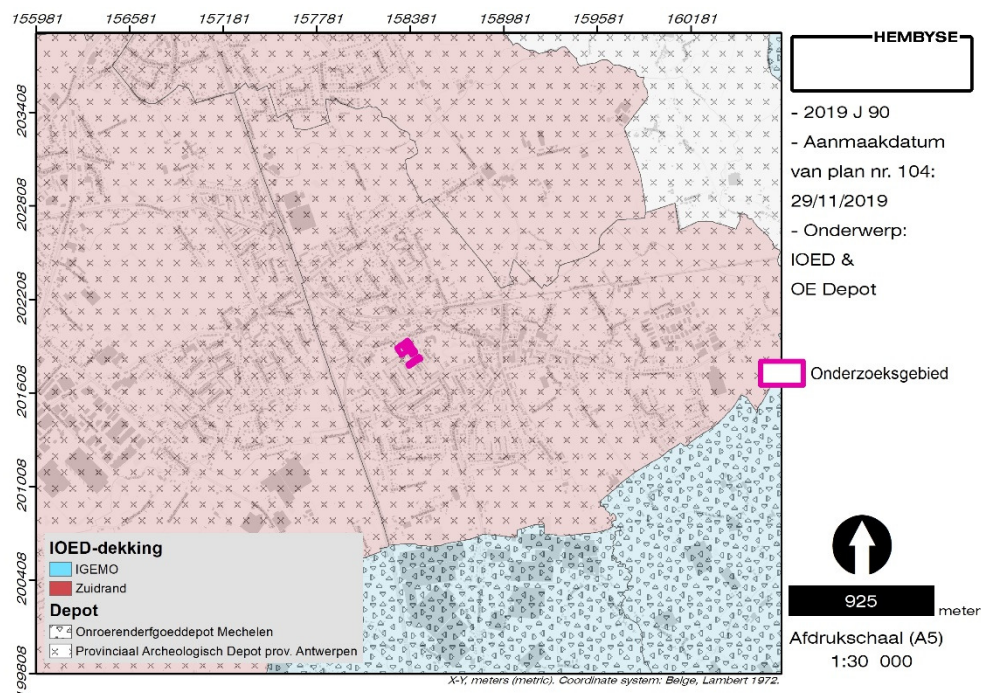
2 Projectcodes

Bureaustudie	2019 J 90
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met ingreep in de bodem	n.v.t.
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	LIN-KAS

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)
Geraadpleegde (regio)specialisten	Niet van toepassing
Initiatiefnemer (privacyfiche)	
	Privaatrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Stedenbouwkundige handelingen
	Verkeerswetgeving van gronden

Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2019
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse	105
Archeologie, volgnummer:	
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2019. <i>Archeologienota voor de afbraak van bestaande woningen langs het Kasteelplein te Lint</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 105, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	████████████████████ ████████████████████ ████████████████████
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BVBA (tijdelijk depot)
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BVBA
Bevoegde Onroerenderfgoedgemeente/IOED	IOED Zuidrand
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	Provinciaal Archeologisch Depot provincie Antwerpen Boomgaardstraat 22 2600 Antwerpen

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de erkende Onroerendergoeddepots en de IOED's.

ONDERZOEK:

Lint, Kasteelplein

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Datering/interpretatie van de dataset	2
1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.2	Huidige dataset.....	2
1.3	Waardering van de (archeologische) site	5
1.4	Impact van de geplande werken	6
2	Vervolgtraject	7
2.1	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	7
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	8
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	8
2.4	Randvoorwaarden.....	9
3	Bibliografie voor deel 10.....	10
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 10.....	11

1 Datering/Interpretatie van de dataset

1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen.

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, in de vorm van een bureaustudie.

Het vooronderzoek zelf kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht
- de vervolgstategie werd opgesteld

Het bureauonderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het onderzoeksgebied te schetsen en om de gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

2

1.2 Huidige dataset

Op basis van het assessment van de landschappelijke, aardkundige, historische en archeologische data voor het onderzoeksgebied kan worden gesteld dat een dataset is gegenereerd, die toelaat om het archeologisch kennispotentieel ervan te bepalen. Deze data zijn objectief: mits het toepassen van eenzelfde onderzoeksmethode met dezelfde parameters moet een onderzoeker tot eenzelfde dataset en besluit komen. Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

De bureaustudie heeft aangetoond dat het onderzoeksgebied zich op de meest oostelijke uitloper van de Alfsberg-hoogte bevindt. Er is aldus sprake van een laaggelegen positie in het landschap, die grenst aan een meer gunstige positie in het landschap; dit is nabij de vallei van de Nete en haar bijrivieren. Het hoogtevverloop van het onderzoeksgebied is vrij vlak waardoor er nauwelijks sprake

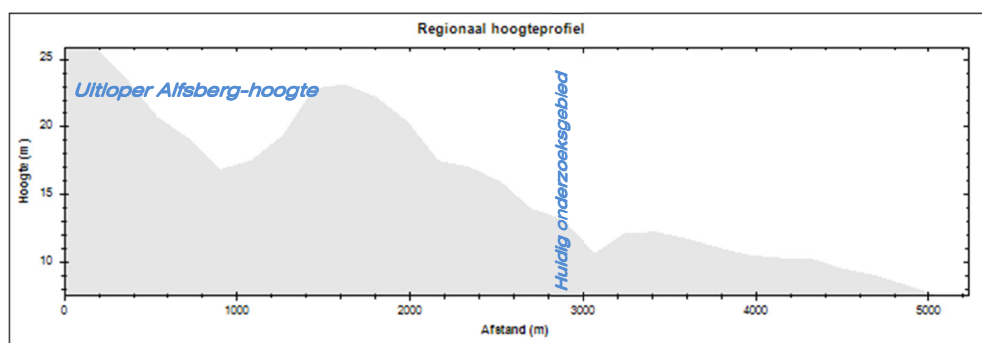
is van een natuurlijke bodemerosie en er dus een grote verwachting bestaat voor een goede bewaring van het bodemarchief.

De aardkundige data wijzen dan weer op een situatie waarbij aan het einde van het Pleistoceen en het begin van het Holoceen de top van de Pleistocene afzettingen aan de oppervlakte aanwezig was. Dit betekent dat de sporen van de eerste bewoners van het gebied ná de laatste ijstijd zich vlak aan de oppervlakte zouden moeten bevinden. Er zijn immers geen aanwijzingen voor afgedekte paleo-horizonten. Indien de resten van deze eerste bewoning door bodemvorming zowel in de oppervlakte als in de diepte in dit quartaire sediment zouden zijn verplaatst, zouden deze bewaard kunnen zijn, ware het niet dat er sprake is van een bodem waarbij de bovenste laag van de laat-Pleistocene sedimenten in de bouwvoor is opgenomen en dus is verstoord. Men kan binnen het onderzoeksgebied een vrij natte zandleembodem verwachten met de aanwezigheid van klei op geringe of matige diepte.

Voor de verwachting naar de aanwezigheid van paleo-horizonten is aanvullend de beslissingssleutel van Studiebureau Archeologie bvba toegepast. Deze beslissingssleutel gaat na of een zone in het landschap een gevoeligheid voor steentijdsites vertoont.

1. *De (Paleo-)landschappelijke situering van het terrein ter hoogte van een gradiëntzone:* op basis van de DHM-data ligt het terrein niet in een gradiëntzone, maar eerder aan het begin van een laaggelegen zone in het landschap. In het kader van deze beslissingssleutel is een regionaal hoogteprofiel gegenereerd op basis van de DHMII-data, waaruit dit duidelijk blijkt.

3

Figuur 1. Regionaal hoogteprofiel.

Het onderzoeksgebied bevindt zich dus landschappelijk gezien niet in een gradiëntzone.

2. *Aanwijzingen voor een bewaard paleo-loopniveau onder alluviale, colluviale en/of stuifzandafzettingen:* op basis van de aardkundige data zijn er geen aanwijzingen voor bewaarde paleo-loopniveaus. De tertiair- en quartair-geologische kaarten geven geen data over stabiele bodemhorizonten. Uit de aardkundige data blijkt de aanwezigheid van quartair lemig zand tot

kleilig zand, dat van alluviale oorsprong is, deze sedimenten rusten rechtstreeks en ondiep op het tertiair materiaal.

3. *Aanwijzingen voor een bewaard paleo-loopniveau nabij het huidige loopniveau onder oude bosrelicten (geen historische landbouw/erosie):* op basis van de bodemkundige en historische data blijkt dat het gebied omgezet is tot akkerland. Het landschapspark, dat ondertussen reeds is verdwenen, is vrij jong en ook gerooid.
4. *EN/OF Aanwijzingen voor een bewaard paleo-loopniveau of vondstenhoudende horizont in dekzand-afzettingen (bvb. Usselo-laag):* op basis van de aardkundige data lijken de dekzanden zich eerder in westelijke richting te bevinden en bestaat het onderzoeksgebied uit alluviaal sediment.
5. *EN/OF Aanwijzingen voor vondstenhoudende bodemhorizonten in loess-afzettingen of onder oud-colluvium/hellingsafzettingen (midden-Paleolithicum, bijvoorbeeld Kesselt-bodem):* het onderzoeksgebied bevindt zich niet in een loess-gebied en er is geen sprake van hellingssedimenten.

Op basis van de algemene historische gegevens kan tevens worden besloten dat het onderzoeksgebied ten minste sinds de 18^e eeuw in gebruik is geweest als landbouwgrond, dat middels verschillende landwegels toegankelijk was. Geleidelijk aan wordt het onderzoeksgebied opgenomen in het stedelijk weefsel van de gemeente Lint, waarbij aan het begin van de 20^e eeuw enerzijds het oostelijk deel werd opgenomen in het park rondom het voormalige kasteel Lindenhof, en anderzijds ter hoogte van het noordelijke deel van het onderzoeksgebied gestart werd met het verkavelen van de gronden ten westen van Lint. Op het einde van de 20^e eeuw is het volledige onderzoeksgebied verkaveld en bebouwd, waarbij de meer “moderne” woningen uit de jaren 1960-1970 onderkelderd werden. Bijgevolg kan gesteld worden dat de bestaande bebouwing, inclusief verhardingen van opritten, tuinpaadjes, bijgebouwtjes en nutsleidingen, een nefaste impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed met zich heeft meegebracht.

Op basis van de gegevens uit de bureaustudie kunnen de onderzoeksvragen in deze fase van het onderzoek worden beantwoord. **Aangezien er heden kan worden geantwoord op de vraag of er archeologische sporen en structuren en archeologische sites binnen het onderzoeksgebied aan/of afwezig zijn, kan de huidige dataset als volledig worden beschouwd.**

1.3 Waardering van de (archeologische) site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek kan worden gesteld dat:

1. Het onderzochte gebied zich op de meest oostelijke uitloper van de Alfsberg-hoogte naar het valleisysteem van de Nete bevindt en dus op een vrij laag gelegen positie in het landschap, dat gedurende meerdere eeuwen in gebruik was als landbouwgrond, deel uitmakend van het “Veld te Laere”. Dit weerspiegelt zich zowel in de landschappelijke, als in de bodemkundige data.
2. De bodemkaart en de overige aardkundige data bieden geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van afgedekte oude maaiveldniveaus binnen het onderzoeksgebied: de antropogene horizonten liggen immers rechtstreeks op de Pleistocene sedimenten (die van alluviale oorsprong zijn).
3. Er bijgevolg geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van begraven paleo-bodems (door Holocene processen afgedekte niveaus of B-horizonten, ...), waardoor er geen kans is op het aantreffen van steentijdartefactensites (noch uit het Paleolithicum, noch uit de overgang van het Laat-Pleistoceen naar het Holoceen, bijvoorbeeld Mesolithische sites).
4. Recente activiteiten en grondwerkzaamheden in het kader van een 20^e-eeuwse verkaveling hebben ook een aanzienlijke impact op de Holocene bodemopbouw van het onderzoeksgebied met zich meegebracht. Dit betekent dat er dus een zeer lage verwachting is naar het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen en structuren die kenniswinst kunnen opleveren, te meer omdat deze niet in een ruimere archeologische context geïnterpreteerd kunnen worden. **Het onderzoeksgebied bestaat immers uit vier afzonderlijke delen**, waarbij enkel in de tuintjes een enigszins goede bewaring kan worden verwacht. Wanneer -vanuit een theoretische benadering- in deze tuintjes een archeologisch spoor zou worden aangetroffen, is **de kans op een goede ruimtelijk coherente interpretatie zeer moeilijk tot onmogelijk**. Voor een nederzettingssite is een dergelijk ruimtelijk inzicht van groot belang. De kans dat -opnieuw vanuit een theoretische benadering- een archeologisch grondspoor zou worden aangetroffen dat een inherent kennisvermeerderingspotentieel bevat (bijvoorbeeld een grafcontext) is zeer klein. **Het onderzoeksgebied is planmatig heel versnipperd**, de mogelijk bewaarde bodems binnen de afzonderlijke delen zijn op zichzelf ook zeer versnipperd.

Op basis van de bestaande dataset kan dus gesteld worden dat de kans op de aanwezigheid van goed bewaarde archeologische sporen en structuren laag is en dat deze bij aantreffen niet in een ruimere, coherente context geïnterpreteerd kunnen worden.

1.4 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het onderzoeksgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken op het bodemarchief bestaat uit het slopen van de bestaande bebouwing, waarbij hoogstwaarschijnlijk ook de bestaande kelders worden uitgebroken. Bovendien wordt er voorzien in het aanplanten van tijdelijke natuur, wat ook bodemingrepen met zich meebrengt en volgens het geldende Onroerenderfgoeddecreet als een verstoring van het bodemarchief wordt beschouwd. Dit betekent dat de geplande verstoring van het bodemarchief binnen het volledige onderzoeksgebied integraal is.

2 Vervolgtraject

2.1 Antwoord op de onderzoeksvragen

Aan het begin van deze bureaustudie (zie §Onderzoeksopdracht) werden enkele elementaire onderzoeksvragen gesteld, die in de loop van de tekst gaandeweg beantwoord zijn. Hier worden deze bij wijze van besluit hernomen en beantwoord.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

De huidige geologische situatie van het gebied bestaat uit een pakket zand tot kleiig zand uit het Pleistoceen, dat werd afgezet in alluviale omstandigheden, waarbij lokaal sediment werd herwerkt. In combinatie met de bodemkundige data wijst dit op de afwezigheid van paleo-bodems binnen het onderzoeksgebied.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

Op basis van deze bronnen is gekend dat er sprake is van diffuse en/of verspreide sporen van menselijke aanwezigheid tijdens de IJzertijd, geconcentreerd op de hogere delen van het landschap ten westen en zuidwesten van het huidige onderzoeksgebied. Concrete aanwijzingen voor sporen uit andere archeologische periodes zijn er heden niet, wat eerder te maken heeft met de stand van het archeologisch onderzoek dan mogelijk met een historische realiteit.

Aanvullend toont het historisch kaartenmateriaal aan dat het gebied ten minste sinds de 18^e eeuw in gebruik is als landbouwgrond. Deze gronden werden in de loop van de 20^e eeuw geleidelijk opgenomen in het stedelijk weefsel en nagenoeg volledig volgebouwd. Dit heeft een nefaste impact op de mogelijk eertijds aanwezige archeologische sporen en structuren

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

De geplande werkzaamheden behelzen de sloop van de bestaande bebouwing en het beplanten van het volledige terrein in het kader van een masterplan dat werd opgemaakt voor de ruimere omgeving. Er kan bijgevolg worden uitgegaan van een integrale verstoring van het onderzoeksgebied.

- *Is verder (uitgesteld) vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Verder onderzoek is niet noodzakelijk. Er is immers een lage verwachting voor het aantreffen van archeologisch waardevolle sporen en structuren die bovendien niet in ruimere context geïnterpreteerd kunnen worden.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject werd een bureaustudie uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Biedt geen aanvullende informatie met betrekking tot oudere sporen.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe.
Veldkartering	JA	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe.
Landschappelijke boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe. De beschikbare aardkundige data wijzen geenszins op de bewaring van paleo-horizonten.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	
Proefsleuven	JA	JA	NEE	JA	De kans op het aantreffen van grondsporen is gering tot onbestaand.
Vlakdekkend onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Het uitvoeren van een vlakdekkend onderzoek is niet zinvol.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat het archeologietraject als volledig kan worden beschouwd.

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Op basis van de kennis van de geplande werken is een behoud in situ van het bodemarchief niet mogelijk. Binnen het te ontwikkelen gedeelte van het onderzoeksgebied zal het bodemarchief door de geplande werken immers volledig verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is.

Gezien het feit echter dat de ingezamelde data aangetoond hebben dat het onderzoeksgebied geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De werken hebben geen impact op het archeologisch kennispotentieel.

In deze optiek is het gedetailleerd uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 10

Figuur 1. Regionaal hoogteprofiel.	3
---	---

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Website: www.hembyse.net

HEMBYSE

